

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهداف و معرفی درس

۱. معرفی درس

آشنایی با شکل‌گیری فرهنگ و تمدن مسلمانان و عناصر مؤثر در تعالی و رکود آن

۲. اهداف درس

۱. درک مفهوم فرهنگ و تمدن به عنوان مباحث پایه و اساسی
۲. درک مفهوم فرهنگ و تمدن اسلامی و فرهنگ و تمدن مسلمانان
۳. شناخت اوضاع جهان در آستانه شکل‌گیری تمدن مسلمانان
۴. آغاز تمدن مسلمانان و عوامل تاثیر گذار بر آن
۵. رشد تمدن مسلمانان در عرصه های علمی
۶. عوامل انحطاط تمدن مسلمانان
۷. ظرفیت های شکل‌گیری تمدن نوین مسلمانان

منابع درسی دانشجویان

این درس از منابع متعددی از کتب درسی فرهنگ و تمدن مورد تایید معاونت امور اساتید و برخی کتب و مقالات دیگر؛ بهره می برد.

جلسات درسی دانشجویان

۱. جلسه اول: مفهوم شناسی واژگان / تاریخ
۲. جلسه دوم: مفهوم شناسی واژگان / فرهنگ
۳. جلسه سوم: مفهوم شناسی واژگان / تمدن
۴. جلسه چهارم: جهان در آستانه ظهور اسلام - ایران
۵. جلسه پنجم: جهان در آستانه ظهور اسلام - روم و عربستان
۶. جلسه ششم: آغاز تمدن مسلمانان با تغییر باورها و ارزش ها در جامعه
۷. جلسه هفتم: ویژگی های فرهنگ و تمدن نوظهور مسلمانان
۸. جلسه هشتم: حفظ، نشر و گسترش دین اسلام توسط ایرانیان در تفسیر قرآن و کتب حدیث
۹. جلسه نهم: نظام های مختلف تمدن مسلمانان و اهمیت علم و دانش در نظام علمی و ترجمه علوم
۱۰. جلسه دهم: رشد علوم در تمدن مسلمانان
۱۱. جلسه یازدهم: انحطاط تمدن مسلمانان و علل آن
۱۲. جلسه دوازدهم: رشد علوم در تمدن غربی
۱۳. جلسه سیزدهم: بیداری مسلمانان ۱
۱۴. جلسه چهاردهم: بیداری مسلمانان ۲
۱۵. جلسه پانزدهم: ظرفیت های بالقوه کشورهای مسلمانان
۱۶. جلسه شانزدهم: ظرفیت های علوم پزشکی در دوران معاصر در کشورهای مسلمانان
۱۷. امتحان پایان ترم

شیوه کلاسدارى و ارائه درس دانشجويان

درس به صورت سخنرانى، پرسش و پاسخ و مشارکت دانشجويان در مباحث، با استفاده از پاورپوينت مطالب و وايت برد است.

ارزشيابى دانشجويان

بخشى از ارزشيابى اين درس؛ به فعاليت هاى کلاسى اختصاص يافته و در آخر ترم نيز از مطالبى که در کلاس تدریس شده؛ آزمون به عمل خواهد آمد. (فعاليت کلاسى و ارزشيابى تکوينى کلاسى ۸ نمره و آزمون آخر ترم ۱۲ نمره)

فعاليت کلاسى:

پاسخگويى به مطالب درسى

دانشجويان آمادگى دارند که به پرسش هاى که در هر جلسه؛ از محتوای درسى همان جلسه و جلسه قبل؛ ارائه مى شود؛ پاسخ دهند.

انجام کار گروهى

در کار گروهى؛ دانشجويان هر گروه، با هم همفکرى کرده و پاسخ سوالات استاد را در یک برگه نوشته و به استاد تحويل مى دهند تا به صورت مشارکتى بحث شود

حضور منظم کلاسى

جلسه اول

موضوع درس:

سیر کلی فرهنگ و تمدن مسلمانان از ابتدا تا دوران معاصر

هدف اصلی:

آشنایی دانشجویان با مراحل کلی مختلف فرهنگ و تمدن مسلمانان از آغاز آن در مدینه النبی تا دوران معاصر

عناوین درس:

- اوضاع جهان در آستانه ظهور اسلام و تمدن مسلمانان (تمدن های مهم آن دوران)
- شکل گیری تمدن مسلمانان
- ویژگی های تمدن مسلمانان (چرا تمدن مسلمانان را می خوانیم و نه تمدن ایران را؟)
- تمدن مسلمانان (چرا تمدن مسلمانان را می خوانیم و نه تمدن ایران را؟)
- نظام علمی آموزشی در تمدن مسلمانان و رشد علوم در تمدن مسلمانان
- انحطاط تمدن مسلمانان و رشد علوم در تمدن غربی
- تمدن مسلمانان در دوران معاصر و بیداری مسلمانان

مطالب لازم برای جلسه اول:

۱. شیوه کلاسداری
 ۲. انتظار استاد از دانشجویان
 ۳. شیوه ارزشیابی و منبع امتحانی
 ۴. تشکیل کارگروه های دانشجویی برای کار کلاسی
- تشکیل گروه های دانشجویی کلاسی جهت کار گروهی و ارائه لیست گروه های سه یا چهار نفره به استاد (در کار گروهی؛ دانشجویان هر گروه، با هم همفکری کرده و پاسخ سوالات استاد را در یک برگه نوشته و به استاد تحویل می دهند تا به صورت مشارکتی بحث شود).

جمع بندی و خلاصه مطالب

جلسه دوم

موضوع درس:

مفهوم شناسی واژگان (تاریخ؛ فرهنگ)

هدف اصلی:

تبیین مفهوم تاریخ و خصوصاً تاریخ علمی؛ تبیین مفهوم فرهنگ با اجزاء سازنده آن

عناوین درس

مفهوم اصطلاحی تاریخ و انواع آن (تاریخ نقلی و تاریخ علمی)
تعاریف فرهنگ (آداب؛ رسوم؛ ارزش ها ...) و تعدد تعاریف آن
تعریف برگزیده با توجه به عناصر سازنده فرهنگ یعنی:
نظام باورها و شناخت ها در جامعه
نظام ارزش ها و الگوهای پذیرفته شده در جامعه
نظام رفتار ها (رفتار و قوانین تنظیم کننده رفتار در حقوق مدنی و جزایی)

کار گروهی و مشارکت دانشجویان

جمع بندی مطالب

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

دکتر ابوالفضل سعادت

شماره صفحه ۶ از ۱۰

جلسه سوم

موضوع درس:

مفهوم شناسی واژگان (تمدن)

هدف اصلی:

تبیین مفهوم تمدن

عناوین درس:

تمدن و توحش

تعریف تمدن به عنوان یک مفهوم تشکیکی

رابطه تمدن با رشد صنعتی و تکنولوژی

عناصر تمدن: (نظام های مختلف اجتماعی و هماهنگی آنها)

هدف تمدن

کار گروهی و مشارکت دانشجویان

جمع بندی مطالب

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

دکتر ابوالفضل سعادت

شماره صفحه ۷ از ۱۰

جلسه چهارم

موضوع درس:

جهان در آستانه ظهور اسلام - ایران

هدف اصلی:

بررسی تمدن ایران در آستانه ظهور اسلام

عناوین درس:

تاریخ اجمالی تمدن ایران از زمان هخامنشیان تا آستانه ظهور تمدن مسلمانان (عیلام؛ هخامنشیان؛ سلوکیان؛ اشکانیان و ساسانیان)

بررسی تمدن ساسانیان
نظام آموزشی و علمی جامعه
نظام سیاسی و قدرت حاکمه
نظام دینی
نظام طبقات اجتماعی

کار گروهی و مشارکت دانشجویان

جمع بندی و خلاصه مطالب

جلسه پنجم

موضوع درس :

جهان در آستانه ظهور اسلام - روم و عربستان

هدف اصلی :

بررسی تمدن روم و اوضاع عربستان

عناوین درس:

بررسی نظام های تمدنی روم در آستانه ظهور اسلام (نظام سیاسی ؛ نظام طبقات اجتماعی...)
بررسی اوضاع شبه جزیره عربستان از نظر وضعیت سیاسی، فرهنگی و ...

کار گروهی و مشارکت دانشجویان

جمع بندی و خلاصه مطالب

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

دکتر ابوالفضل سعادت

شماره صفحه ۹ از ۱۰

جلسه ششم

موضوع درس:

آغاز تمدن مسلمانان

هدف اصلی:

تبیین عوامل ظهور تمدن مسلمانان و گسترش آن

عناوین درس:

عامل اساسی شکل گیری تمدن مسلمانان

باورهای جدید جامعه

ارزش های جدید جامعه

باورها و ارزشهای اسلامی و فرهنگ جامعه مسلمانان

تعریف فرهنگ اسلامی

شاخصه های فرهنگ اسلامی

فرهنگ مسلمانان در مناطق گوناگون جامعه مسلمین (تطبیق روح کلی تعلیم اسلام در فرهنگ های گوناگون)

کار گروهی و مشارکت دانشجویان

جمع بندی و خلاصه مطالب

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

دکتر ابوالفضل سعادت

شماره صفحه ۱۰ از ۱۰

جلسه هفتم

موضوع درس:

ویژگی های فرهنگ و تمدن نوظهور مسلمانان

هدف اصلی:

تبیین فرهنگ و تمدن اسلامی و عربی و تمایز آنها

عناوین درس:

عدم تعلق تمدن جدید مسلمانان به نژاد عرب یا نژادی دیگر

حفظ؛ نشر و گسترش دین اسلام توسط ایرانیان در:

تفاسیر قرآن شیعی

تفاسیر قرآن اهل سنت

کتب حدیث شیعه

کتب حدیث اهل سنت

کار گروهی و مشارکت دانشجویان

جمع بندی و خلاصه مطالب